

فره‌نچتمان

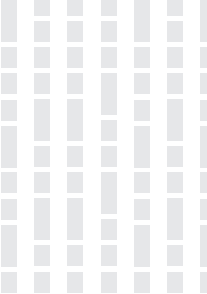
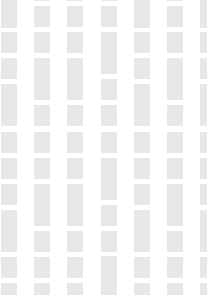
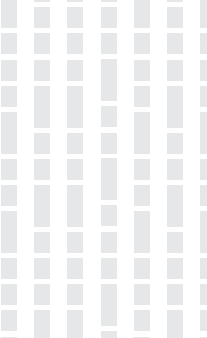
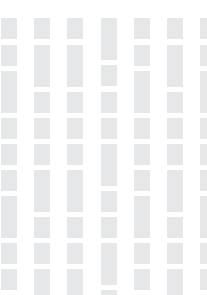
فره‌نچتمان

چهارشنبه ۹ اسفند ۱۴۰۲

شماره ۴۰۹۰

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

«فره‌یختگان» از دیپلماسی مطلوب پارلمانی گزارش می‌دهد

در جست‌وجوی فرمان سیاست خارجی مجلس دوازدهم

فره‌نچتمان

در دموکراسی‌های ریشه‌دار، پارلمان به‌عنوان مکمل دولت در حوزهٔ سیاست خارجی عمل می‌کند. در کشورهای غربی از ظرفیت لابی‌هایی که در پارلمان‌ها شکل می‌گیرد و همچنین نقش پررنگ برخی نمایندگان در رفع موانع دو یا چند جانبه و تسهیل در اجرای توافقات بهره برده می‌شود. توجه به دیپلماسی در پارلمان‌ها، بی‌ارتباط با گستردگی ارتباطات بین‌المللی و پیچیدگی‌های مناسبات سیاسی در جهان نیست. حکومت‌ها تلاش می‌کنند به هر شکل ممکن از همه ابزارها و نهادهای دولتی و غیردولتی خود برای تأمین منافع ملی‌شان استفاده کنند. در ایران نیز مجلس شورای اسلامی در بزنگاه‌هایی توانسته است چنین نقشی را ایفا کند. شاید یکی از مهم‌ترین نمونه‌های آن در مجلس یازدهم را بتوان «قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و سیانت از منافع ملت ایران» خواند. مجلس شورای اسلامی پس از چند مرحله کاهش تعهدات برجامی، درنهایت تصمیم به تصویب قانونی در این زمینه گرفت و سازمان انرژی اتمی را موظف کرد بلافاصله پس از تصویب این قانون، جهت مصارف صلح‌آمیز نسبت به تولید اورانیوم با غنیای ۲۰ درصد اقدام و سالانه به میزان حداقل ۱۲۰ کیلوگرم آن را در داخل کشور ذخیره کند. همچنین دولت جمهوری اسلامی ایران موظف شد درصورت عدم‌اجرای کامل تعهدات کشورهای متعهد از جمله کشورهای ۴+۱ (آلمان، فرانسه، انگلستان، چین و روسیه) در قبال ایران و عادی نشدن روابط کامل بانکی و عدم‌رفع کامل موانع صادرات و فروش کامل نفت و فرآورده‌های نفتی ایران و برگشت کامل و سریع ارز منابع حاصل از فروش، دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون در مجلس شورای اسلامی، نظارت‌های فراتر از یادمان از جمله اجرای داوطلبانه سند (پروتکل) الحاقی را متوقف کند. مجلس با استفاده از دیپلماسی تقنینی ظرفیت چانه‌زنی و قدرت مانور جمهوری اسلامی ایران در عرصه سیاست خارجی را تقویت کرد. با وجود اهمیت دیپلماسی پارلمانی، متأسفانه به‌دلیل متعدد از جمله نقش کم‌رنگ کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس، قاعده‌مند نبودن فعالیت‌های دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی، عدم مستندسازی و ثبت تجارب مرتبط با دیپلماسی پارلمانی، فقدان توسعه نظام مند احزاب و فراکسیون‌های پارلمانی و همچنین معاونت بین‌الملل در ساختار سازمانی مجلس شورای اسلامی، فقدان اساننامه منسجم فعالیت‌گروه‌های دوستی و هیات‌های دیپلماتیک پارلمانی، فقدان سند مشارکت راهبردی بین وزارت امور خارجه و کمیسیون امنیت ملی، توسعه دیپلماسی پارلمانی را با مشکلاتی مواجه کرده است، اما با این حال نمی‌توان از ظرفیت‌های مجلس شورای اسلامی در حوزه‌سیاست خارجی چشم‌پوشی کرد. دراین گزارش با توجه به انتخابات پیش‌رو، به برخی از مهم‌ترین موضوعاتی که مجلس شورای اسلامی می‌تواند در حوزه سیاست خارجی به آن ورود کند، پرداخته شده است.

پارلمان و سیاست خارجی

یکی از نمودهای موفقیت دیپلماسی عمومی کشورها، میزان اثرگذاری پارلمان در حوزه سیاست خارجی است. اگرچه پارلمان وظیفه قانونگذاری و نظارت بر دولت در همه ابعاد را برعهده دارد اما در حوزه سیاست خارجی، دیپلماسی پارلمانی، علاوه بر نظارت مجلس بر فعالیت‌های فرامرزی دولت، به مشارکت در فرآیند تصمیم‌سازی بین‌المللی در راستای حفظ منافع ملی نیز کمک می‌کند. طبق تعریف دیپلماسی پارلمانی به سازوکارها و تدابیری اطلاق می‌شود که نمایندگان پارلمان‌ها برای نقش‌آفرینی در عرصه روابط خارجی به‌کار می‌بنند. اگرچه در گذشته دولت‌ها در قبال ورود دیگر نیروهای سیاسی به عرصه دیپلماسی مقاومت می‌کردند و آن را موجب بی‌نظمی واخلال در سیاست خارجی می‌دانستند اما اکنون دیپلماسی پارلمانی، تقویت‌کننده و مکمل وزارت خارجه به حساب می‌آید. انجمن حقوق‌دانان آمریکا، دیپلماسی پارلمانی را در شمول دیپلماسی سازمانی تعریف می‌کند که در آن قانونگذاران برنامه‌ریزی می‌کنند تا از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و جهانی برای مقابله با دغدغه‌های مشترک گام بردارند. اهمیت این شیوه از دیپلماسی باعث شد تا در مجلس دهم، علی‌لاریجانی رئیس مجلس، حسین امیرعبداللهیان دیپلمات باسابقه کشورمان که پیش از آن معاون عربی آفریقایی وزیر خارجه بود را به‌عنوان دستیار ویژه خود در امور بین‌الملل منصوب کند. او در دوران ریاست قالیباف بر مجلس یازدهم نیز، همین سمت را برعهده داشت تا اینکه به‌عنوان وزیر پیشنهادی امور خارجه به پارلمان معرفی شد و با رای نمایندگان سکاندار دستگاه سیاست خارجی کشور گردید. متأسفانه پس از این جابه‌جایی، پارلمان در حوزه دیپلماسی، از فقدان چهره‌ای در حد و اندازه امیرعبداللهیان یا مرحوم حسین شیخ‌الاسلام رنج می‌برد.

صاحب‌نظران معتقدند دیپلماسی پارلمانی به‌عنوان ابزاری موثر و جدید می‌تواند در پیشبرد منافع ملی کشورها و کاهش هزینه‌های اقدامات دولت‌ها در حوزه سیاست خارجی کارآمد باشد. به همین دلیل در بسیاری از کشورها تمایل فرآیندهای برای فراهم کردن مقدمات توسعه نقش و نفوذ بین‌المللی پارلمان‌ها ایجاد شده است. مجلس شورای اسلامی برای حضور فعال در عرصه بین‌المللی لازم است با مشارکت فعال خود در اتحادیه‌های پارلمانی همسو مانند اتحادیه بین‌المجالس کشورهای اسلامی و مجمع مجالس نخست‌وزیر جمهوری اسلواکی می‌گراید چندین کشور عضو ناتو و اتحادیه اروپا در فکر اعزام نیروی نظامی به اوکراین هستند. به گزارش ایسنا، «ابرت فیتسو» نخست‌وزیر اسلواکی در آستانه نشست دوشنبه سران اتحادیه اروپا و ناتو درباره اوکراین به سند محرمانه حاوی موضوعات مورد بحث در این نشست اشاره کرد. فهرستی که به گفته وی لرزه بر اندام خوانندگانش می‌اندازد. به گزارش روزنامه پالتیکو، او گفت: «این موضوعات حاکی از آن است که برخی کشورهای عضو ناتو و اتحادیه اروپا در حال بررسی اعزام نیرو به اوکراین به صورت دوجانبه هستند. نمی‌توانم بگویم که آنها برای چه هدفی به آنجا می‌روند یا در آنجا چه کاری انجام خواهند داد». نخست‌وزیر اسلواکی بدون ارائه جزئیات بیشتر گفت جنگ اوکراین طبق انتظارات پیش نمی‌رود و نفس وجود این نشست در پاریس نشان می‌دهد که «استراتژی غرب در قبال اوکراین کاملاً شکست خورده است».

پالتیکو: ناتو در فکر

اعزام سرباز به اوکراین است

آسیایی نسبت به تبیین مواضع جمهوری اسلامی و دفاع از حقوق ملت با رویکردهای متفاوت با هر یک از اتحادیه‌ها اقدام کند. با توجه به اینکه مقر دبیرخانه اتحادیه مجالس عضو سازمان همکاری‌های اسلامی در تهران است به دلیل تعداد اعضا و عضویت کشورهای همسایه، ظرفیت بسیار خوبی برای توسعه روابط دیپلماتیک ایجاد کرده است تا در فرآیند تقویت منطقه‌گرایی و کاهش اختلافات در میان امت اسلامی نقش برجسته‌ای ایفا کند.

ابزارهای دیپلماسی پارلمانی

در دسترس‌ترین اقدام مجلس دوازدهم در حوزه سیاست خارجی، دیپلماسی مستقیم است که در آن نمایندگان می‌بایست بدون واسطه و به صورت مستقیم در عرصه روابط بین‌الملل و سیاست خارجی ایفای نقش کنند. در این شیوه، شاید پررنگ‌ترین نقش برعهده ریاست مجلس شورای اسلامی و روسای کمیسیون‌ها به‌ویژه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس است. در این زمینه اگر رئیس پارلمان یا روسای کمیسیون‌ها در حوزه‌های روابط خارجی و امنیت بین‌الملل دارای سوابق اجرایی باشد، نقش‌آفرینی‌شان در حوزه دیپلماسی پارلمانی پررنگ‌تر خواهد بود. اتحادیه بین‌المجالس دنیا، کنفرانس روسای پارلمان‌های دنیا، مجمع مجالس آسیایی و اتحادیه بین‌المجالس کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی از مهم‌ترین سازمان‌های بین‌المللی پارلمانی هستند که ریاست مجلس شورای اسلامی در قالب مذاکرات سران یا رایزنی در حاشیه اجلاس به توسعه دیپلماسی پارلمانی کمک می‌کنند. اعزام هیات‌های پارلمانی، صدور بیانیه‌های پارلمانی و رایزنی‌های گروه‌های دوستی پارلمانی از دیگر ابزارهایی است که مجلس دوازدهم می‌تواند در حوزه دیپلماسی از آن بهره ببرد. در کشورهای دارای نظام پارلمانی پیشرفته، گروه‌های دوستی به صورت قاعده‌مندی تقویت شده‌اند و بخش بسیاری از مأموریت پیشبرد دیپلماسی پارلمانی را دنبال می‌کنند. ماهیت غیررسمی گروه‌های دوستی پارلمانی قدرت مانور دیپلماتیک نمایندگان در حوزه سیاست خارجی را افزایش داده است زیرا برخی محدودیت‌های فرآوری وزارت خارجه برای آنان وجود ندارد، به همین دلیل در اکثر پارلمان‌ها، قانونگذارانی برای مدیریت این گروه‌ها انتخاب می‌شوند که از دانش و تجارب و ابتکارات فردی لازم برای ارتقای روابط با سایر پارلمان‌ها برخوردار باشند. با وجود روند افزایشی و رشد کمی‌وکیفی گروه‌های دوستی در مجلس ایران، متأسفانه این گروه‌های دوستی تحرکات قابل توجهی طی مجلس یازدهم نداشته‌اند. تشکیل کمیسیون‌های ویژه یکی دیگر از اهرم‌های دیپلماسی پارلمانی است که می‌توان در موضوعات مختلف از آن بهره برد. یکی از مصادیق این کمیسیون‌ها، تشکیل کمیسیون ویژه بررسی برجام در مجلس مهم است.

جدا از تمام این ابزارها، شاید مهم‌ترین نقش پارلمان در دیپلماسی کشور، لزوم تصویب تمام توافقات و معاهدات بین‌المللی دولت در مجلس شورای اسلامی است. طبق قانون اساسی ایران، تمامی معاهدات و موافقتنامه‌های بین‌المللی هنگامی لازم‌الاجرا می‌شوند که به تصویب نمایندگان مجلس شورای اسلامی برسند. اعطای چنین نقشی به مجلس شورای اسلامی، دست آن را در تمام تصمیمات مهم سیاست خارجی دولت باز و پررنگ می‌کند. جدا از این، مجلس دارای شأن نظارتی نیز می‌باشد و می‌تواند بر رفتار وزارت امور خارجه نظارت داشته باشد. طرح سوال از وزیر امور خارجه، استیضاح وزیر امور خارجه و تحقیق و تفحص از عملکرد نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور بخشی از اختیاراتی است که قانون به مجلس شورای اسلامی داده است. در کنار تمام این ابزارهای موثر، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی این اختیار را دارد که با مقام‌های عالی رتبه وزارت امور خارجه یا دستگاه‌های مسئول در عرصه سیاست خارجی جلسه داشته باشد و از این طریق در سیاست خارجی اثرگذار باشد.

موضوعات و تقویم سیاست خارجی

نمایندگان مجلس دوازدهم در طول چهار سال مأموریت خود باید در چند موضوع مهم و چالش‌برانگیز ورود کنند که تا پیش از این بیشتر در انحصار دولت و نهادها بوده است. بدون ورود مجلس به این پرونده‌ها و فقدان نظرات متنوع کارشناسی، کشور علی‌رغم پیگیری دولت و نهادها دچار چالش خواهد شد. مجلس خود نیز بدون ورود به این موضوعات هر اندازه در سیاست داخلی نیز نقش‌آفرین و مؤثرتر باشد، جایگاه ناژلی در ساختار کشور پیدا خواهد کرد. در حوزه سیاست خارجی، به‌طور حتم اصلی‌ترین مواجهه ایران با ایالات‌متحده آمریکا خواهد بود. در ذیل به چند پرونده مهم که پارلمان باید در آن نقش‌آفرین باشد، اشاره شده است:

۱ آمریکا

آمریکا مشکلی لاینحل در سیاست خارجی ایران است بنابراین نحوه تعامل با این کشور اهمیت بالایی برای ایران دارد. آن‌گونه که از قضایا برمی‌آید، تنش‌ها با این کشور در مسیر تشدید قرار دارند؛ به‌ویژه آنکه احتمال این وجود دارد که دونالد ترامپ در انتخابات نوامبر ۲۰۲۴ وی کار بیابد. دراین خصوص مجلس باید برای اتخاذ سیاست‌های متنوع آمادگی لازم را داشته باشد. در گذشته، یکی از اقدامات پارلمان، ورود به تقابل حقوقی مشابه با آمریکا بوده است. کنگره آمریکا همواره درحالت تشدید تحریم‌ها و قرار دادن نهادهای ایرانی در لیست سیاه خود است؛ کارکرد این اقدامات تنها به حوزه‌های اثرگذاری اقتصادی مربوط نمی‌شوند بلکه در دنباله سیاسی دشوارسازی

هشدار یلن درباره

تبعات اقتصادی جنگ غزه

وزیر خزانه‌داری آمریکا نسبت به تبعات اقتصادی گسترش جنگ غزه به منطقه هشدار داد. به گزارش مهر به نقل از شبکه الجزیره، وزیر خزانه داری آمریکا معتقد است ادامه جنگ در غزه به اقتصاد جهانی آسیب خواهد زد. «جنت یلن» وزیر خزانه‌داری روز سه‌شنبه اعلام کرد که اگر جنگ میان رژیم صهیونیستی و غزه به یک درگیری منطقه‌ای تبدیل شود، تهدیدی برای چشم‌انداز اقتصاد جهانی خواهد بود. وزیر خزانه‌داری آمریکا، بدون اشاره به حمایت تمام‌قد کشورش از جناح‌های رژیم صهیونیستی در غزه، گفت که این کشور تلاش‌های خود را برای مبارزه با تأمین مالی حماس و مقابله با عملیات انصارالله یمن در دریای سرخ تشدید کرده است. یلن اذعان کرد: «بر این باوریم که اقدامات اسرائیل تأثیر منفی بر اقتصاد فلسطین و خود اسرائیل دارد.»

اصلاح روابط را در پی دارند. مجلس ایران نیز باید در اقدامی متقابل، افراد و نهادها دولتی و خصوصی آمریکا را با دلایلی مستند تحت تحریم و در لیست سیاه قرار دهد، حتی اگر دولت ایران نیز نهادهایی را تروریستی اعلام کرده یا در لیست سیاه قرار داده است، مجلس نیز می‌تواند اقدامی موازی و جداگانه انجام دهد؛ چه اینکه کنگره نیز چنین اقداماتی انجام داده است. اعتبار این مصوبات نیز باید از طریق ملزم کردن نهادهای سیاسی و امنیتی برای مقابله با آنها در قالب حملات سایبری به این گروه‌ها، دستگیری اعضایشان یا فعالیت تبلیغی علیه آنها ایجاد شود. یک پرونده مهم در این موضوع تهیه لیستی از افراد و نهادهای لابی‌کننده فعال علیه ایران است. موضوع هسته‌ای مساله دیگری میان ایران و آمریکاست که با روی کارآمدن جمهوری خواهان پیچیده‌تر خواهد شد. مجلس باید طرح‌هایی را برای شرایط ویژه تدوین کند تا درصورت اعمال تحریم‌های سنگین توسط جمهوری خواهان علیه ایران، دولت ملزم به افزایش سطح غنی‌سازی از ۶۰ درصد کنونی شده و میزان مواد انباشت‌شده را نیز به شکل قابل توجهی افزایش دهد.

۲ افغانستان

کشور افغانستان به دلیل قرابت‌های قومی، زبانی، دینی، مذهبی و تاریخی و علاوه بر آن حضور پناهندگان در ایران اهمیت بسزایی پیدا کرده است. اظهارنظر پیرامون مسائل افغانستان با توجه به قرابت دو ملت باید با دقت انجام شود. زیرا می‌تواند مساله ساز باشد. در مجلس یازدهم برخی اظهارنظرها درباره تحولات افغانستان حداقل در حوزه قدرت نرم ایران را تحت فشار قرار داد. نمونه آن توییت یکی از نمایندگان مجلس درباره طالبان و تعبیر «جنش اصیل منطقه» برای طالبان است.

مجلس در موضوع افغانستان باید در چند حوزه گام بردارد. نخستین و فوری‌ترین موضوع، مساله «پناهندگان و آوارگان» افغانی در ایران است که تعدادشان بیش ۵ تا ۸ میلیون نفر تخمین زده می‌شود. این افراد به دلایلی مانند کمبود مواد غذایی و ناامنی به‌طور موقت به ایران آمده‌اند و نباید به‌عنوان «مهاجر» خطاب شده و هویت بخشی شوند. وزارت کشور برای سازماندهی این افراد سازمانی تحت عنوان «سازمان مهاجرت» تأسیس کرده است که به لحاظ نام دچار مشکلی اساسی است. نمایندگان مجلس باید ضمن اصلاح نام این سازمان دست به اصلاحات مشابه در دیگر سطوح مواجهه با پناهندگان بزنند. برخی کشورها در جهان با این شرایط به اتباع کشورهای دیگر حق تحصیل و به شکل موقت مجوز کار می‌دهند که پس از مدتی به کشور خود باگردند. مجلس باید تمهیداتی را برای کنترل مرزها با افغانستان و نحوه بازرگاندن پناهندگان و آوارگان بیندیشد. موضوع دیگری که می‌تواند به بهبود اوضاع پنججند، برنامه‌ریزی برای کمک به افزایش تولیدات کشاورزی در افغانستان، به عامل مهم در خروج شهروندان افغانی از کشورشان، ناامنی غذایی است. اگر ایران بتواند به شکلی بسیار کم هزینه و در سطح اقدامات آژمنی در جهت همکاری با کابل برای افزایش تولیدات کشاورزی برآید، می‌تواند به تثبیت جمعیت در افغانستان کمک کند.

۳ محیط محور مقاومت

محور مقاومت در هر بخش خود دارای وضعیتی متفاوت است. در لبنان یک جناح حاضر در دولت جزئی از نیروهای مقاومت است. در دولت سوریه برخی این دولت را جزئی از محور مقاومت یا دارای نسبت نزدیکی با آن می‌دانند. در یمن دولت این کشور به‌طور کامل مقاومتی است. مجلس ایران نباید فعالیت در این کشورها را مختص نهادهایی خاص دانسته و از ورود به تعامل با آنها خودداری کند. روابط ایران با کشورها و گروه‌های مقاومت باید در ابعاد متعدد گسترش یابد.

۴ ارتباط با شرق و قدرت‌های شرقی

ارتباط با شرق، یک سیاست کلان در جمهوری اسلامی ایران است که به لحاظ معنا، ارتباط با کشورهای سنتی شرق، کشورهای آسیایی و در معنایی موسع، روابط با کشورهای غیرغربی تعریف شده است. با این وجود از نگاه واقع‌گرایانه، بسیاری از کشورها هنوز به میزان زیادی تحت تأثیر غرب قرار داشته و در ارتباط با ایران قادر به پیگیری مستقل روابط نیستند. از این رو در سیاست نگاه به شرق، چین و روسیه وضعیتی متفاوت می‌یابند. ارتباط‌گیری با این دو کشور با توجه به مرکزگرایی و سیستمی بودن نظام مدیریتی، نظم و پیوستگی در پیگیری امور را می‌طلبد. مجلس ایران باید ضمن برقراری ارتباطات منظم با احزاب و نمایندگان پارلمان در این دو کشور پیگیر منظم شدن روابط دولت با دولت‌های مزبور باشد.

۵ همسایگان

مجلس شورای اسلامی می‌تواند تکمیل‌کننده سیاست خارجی تعریف‌شده دولت سیزدهم باشد. یکی از اصلی‌ترین اولویت‌های دولت سیاست همسایگی و توجه به همسایگان در گام نخست و پس از آن سیاست نگاه به شرق است. هرچند مجلس در امور داخلی می‌تواند وارد چالش با دولت شود اما در سیاست خارجی بهتر است هماهنگ نشان دهد. با توجه به سیاست مثبت دولت فعلی در تعامل با همسایگان مجلس نیز باید همگام با دولت در این مسیر گام بردارد. روابط سیاسی و پارلمانی ایران باید با کشورهای همسایه همانند ترکیه، عراق، آذربایجان، ارمنستان و کویت که دارای پارلمان هستند، به صورت ویژه تقویت شود.

اعتراض ایران به ادعاهای

سرویس امنیتی سوئد

سفارت کشورمان در استکهلم در بیانیه‌ای گزارش سالانه سرویس امنیتی سوئد (ساپو) که بدون هیچ مبنای واقعی، نام جمهوری اسلامی ایران را به‌عنوان یکی از تهدیدها علیه سوئد مطرح کرده است، رد کرد. به گزارش ایسنا، سفارت جمهوری اسلامی ایران در استکهلم در این بیانیه تأکید کرد که ایران براساس موازین و مقررات بین‌المللی، روابط دیپلماتیک خود با کشورهای جهان را تنظیم و ضمن محترم شمردن همه الزامات روابط دوجانبه با سوئد، در همین چهارچوب برای توسعه و تقویت مناسبات تلاش می‌کند. در ادامه این بیانیه آمده است، اعتقاد داریم طرح ادعاهای بی‌مبنا و اثبات نشده توسط یک نهاد رسمی دولتی سوئد علیه یک کشور دیگر، اقدامی غیرمسئولانه و برخلاف فضای مورد انتظار در روابط دیپلماتیک است و از دولت سوئد می‌خواهیم از انتشار اطلاعات نادرست علیه جمهوری اسلامی ایران خودداری کند.

۶ گسترش ناتو

یکی از تهدیدات آینده برای ایران و منطقه تلاش ناتو برای گسترش به قفقاز و آسیای میانه است. مقابله با این برنامه توان بالایی را می‌طلبد. مجلس باید ضمن هوشیاری در این رابطه، دولت و نهادهای مربوطه را ملزم به برخورد جدی با طرح گسترش ناتو کند. نمایندگان خود نیز می‌توانند به‌طور مستقل اما در هماهنگی با دولت به فعالیت در این خصوص از جمله ارتباط با سفر، دولت و مجلس کشورهای هدف طرح گسترش ناتو بپردازند. به‌طور خاص آذربایجان و ارمنستان در مرکز این طرح قرار دارند. اگر این دو کشور به شکل مستقیم یا غیرمستقیم به ناتو متصل شوند ایران با مشکلات امنیتی فوق‌العاده‌ای روبه‌رو شده و برای تعمیق روابط خود با روسیه و چین نیز دچار مشکل خواهد شد. از سوی دیگر آذربایجان و ارمنستانی که عضو ناتو باشند به شکل پیوسته‌ای رابطه‌ای متشنج با ایران خواهند داشت.

راهکارهایی برای نمایندگان مجلس:

۱. حوزه کاری مجلس به دو حوزه «سیاست داخلی» و «سیاست خارجی» تقسیم می‌شود اما نمایندگان تمام مشغولیت‌های خود را به بخش داخلی محدود می‌کنند. هرچند سیاست داخلی برای مجلس مهم‌تر بوده و باید بخش بزرگ‌تر باشد، اما نمایندگان باید وقت و توان خود را میان این دو حوزه به شکل متناسب و نه متساوی تقسیم کنند. این تقسیم‌بندی باید به شکل شخصی رعایت شود، اما می‌توان با اعمال نظارت فراکسیون‌ها یا مجلس این تقسیم‌بندی‌ها را به شکل نهادی نیز مدیریت کرد.

۲. برای پیگیری امور سیاست خارجی نمایندگان نباید تنها به کمیسیون‌های مربوطه و گزارش نهادهای مسئول اتکا داشته باشند، زیرا اسایکی از وظایف آنها یافتن مشکل در کارکرد این نهادهاست. از این رو نمایندگان باید در دفاتر خود مشاورانی متخصص برای بررسی وضعیت بین‌المللی و عملکرد دستگاه‌ها در اختیار داشته باشند. به‌طور کلی مجلس نیز خود باید بازوی قدرتمندی در این حوزه تدارک ببیند. این بازوی می‌بایست ذیل ریاست مجلس شورای اسلامی تعریف شود کم‌اینکه پیش‌تر نیز روسای مجلس دستیارانی در حوزه بین‌الملل داشته‌اند.

۳. نمایندگان پارلمان باید با قانونگذاران کشورهای دیگر، روابط پیوسته‌ای برقرار کنند. در مرحله نخست نمایندگان اهمیت این ارتباط را باید برپایه ارما برای تداوم ارتباط، تنها تماس‌های مکرر با نمایندگان خارجی کافی نیست. نمایندگان مجلس ایران باید به همتایان خارجی خود نشان دهند در انعقاد قراردادها و تعاملات سیاسی و امنیتی، دارای قدرت هستند.

جدی گرفتن سیاست خارجی در پارلمان

۱. تا هنگامی که مجلس در داخل ایران از اهمیت ذاتی خود برخوردار نشود، در خارج از کشور نیز کسی برای آن اهمیت مناسبی قائل نخواهد شد. بنابراین لازمه به رسمیت شناخته شدن در عرصه بین‌الملل، تثبیت جایگاه در داخل کشور به عنوان قوای اثرگذار و پراهمیت است.

۲. نمایندگان پارلمان باید در حوزه روابط خارجی ایران موثر دیده شوند. در حال حاضر به دلیل فقدان حضور مجلس، دولت و نهادهای امنیتی در این حوزه مهم دیده می‌شوند و از این رو سطح ارتباط با ایران محدود شده است. در کشورهای دیگر تنها افرادی که فهم امنیتی دارند قادر به تعامل عمیق با ایرانی‌اند درحالی‌که در این کشورها اقشار و جناح‌های دیگری نیز وجود دارند. نمایندگان مجلس نباید دلخوش به فعالیت‌های دولت و نهادهای امنیتی باشند. هرچند آنها مؤثرند اما قادر به پوشش تمام نیازها و حوزه‌های کشور نیستند.

۳. تعدادی از موضوعات در ایران به دلیل اهمیت بالا، شکلی بسته و غیرقابل نفوذ یافته‌اند و بسیاری از ورود به آنها خودداری می‌کنند. از این رو نمایندگان به خودی خود نقشی برای خود در آنها قائل نمی‌شوند. این درحالی است که ورود مجلس می‌تواند گشایش‌های بزرگی ایجاد کند. روابط ایران با محور مقاومت از این دسته است.

۴. به‌نظر می‌رسد نمایندگان ارتباطات خارجی را در معنای تقلبلی یک سفر خارج از کشور می‌بینند. لذا پس از این سفرهای خارجی، هیچ گزارش قابل توجهی از سوری نمایندگان به افکار عمومی داده نمی‌شود تا این تصور تقویت شود که رقابت برای حضور در سفرهای خارجی، با هدف گشت‌وگذار بوده است.

۵. به امروز نمایندگان مجلس به لحاظ رسانه‌ای علاقه‌مند به حاشیه‌های سیاست خارجی دیده شده‌اند. این دیدگاه که در افکار عمومی رسوخ یافته، باید با فعالیت‌های جدی و قابل دفاع اصلاح شود.

منابع:

منصوریان، ناصرعلی و اکبری، عزت‌الله، (۱۳۹۹). جایگاه و اهمیت دیپلماسی پارلمانی در جمهوری اسلامی ایران، دوفصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم، سال دهم، شماره اول، صص ۲۳۹- ۲۱۳ دلاورپورقدم، مصطفی، ودقانی فیروزآبادی، سیدجلال، (۱۳۹۵). کاستی‌ها و راهکارهای توانمندسازی دیپلماتیک مجلس شورای اسلامی ایران. مجلس و راهبرد،، (۸۸)، صص ۲۴۶- ۴۰۷ «دیپلماسی پارلمانی (۲) گروه‌های دوستی و دیپلماسی پارلمانی متوازن» مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

ارتباط استعفای

«اشتیه» و اداره غزه

وزیر توسعه اجتماعی فلسطین در سخنانی توضیحاتی را درباره دلایل استعفای دولت تشکیلات خودگردان ارائه کرد. به گزارش ایسنا، «احمد مجدلانی» درباره دلایل استعفای دولت «محمد اشتیه» گفت: «دولت پنج سال پس از تشکیل و با توجه به تغییرات مهمی که در چند ماه گذشته در اوضاع، به‌ویژه جنگ نسل‌کشی غزه رخ داده است، استعفای خود را ارائه کرد.» طبق گزارش شبکه روسیا‌الیوم، وی افزود: «این دولت با دشواری‌ها و چالش‌های زیادی، به‌ویژه با تداوم جنگ اسرائیل در غزه، کرانه باختری و قدس روبه‌رو بود که منجر به ظهوریک گرایش بین‌المللی برای حمایت از ایجاد یک تشکیلات ملی واحد در تمام سرزمین فلسطین در غزه، کرانه باختری و قدس شد.» مجدلانی تصریح کرد: «این روند و وحدت موضع بین‌المللی بر ضرورت گشودن مسیر سیاسی جدید برای پایان دادن به اشغال فلسطین توسط اسرائیل و ایجاد کشور مستقل فلسطین متمرکز است.»